

You have downloaded a document from
RE-BUŚ
repository of the University of Silesia in Katowice

Title: Podyplomowe studia humanistyczne i dwuspecjalizacyjne studia polonistyczno-pedagogiczne w cieszyńskiej uczelni

Author: Małgorzata Bortliczek, Izabela Łuc

Citation style: Bortliczek Małgorzata, Łuc Izabela. (2013). Podyplomowe studia humanistyczne i dwuspecjalizacyjne studia polonistyczno-pedagogiczne w cieszyńskiej uczelni. W: R. Mrózek, U. Szuścik (red.), "Z przeszłości i współczesności kształcenia pedagogicznego w Cieszynie" (S. 153-162). Katowice : Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego.

Uznanie autorstwa - Użycie niekomercyjne - Bez utworów zależnych Polska - Licencja ta zezwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz pod warunkiem zachowania go w oryginalnej postaci (nie tworzenia utworów zależnych).

UNIwersYTET ŚLĄSKI
W KATOWICACH

Biblioteka
Uniwersytetu Śląskiego

Ministerstwo Nauki
i Szkolnictwa Wyższego

Małgorzata Bortliczek, Izabela Łuc

Podyplomowe studia humanistyczne i dwuspecjalizacyjne studia polonistyczno-pedagogiczne w cieszyńskiej uczelni

Nauczanie integrujące w zakresie przedmiotów humanistycznych wynika z ustaleń teorii i prakseologii pedagogicznej, dokonywanych zgodnie z nowoczesnymi trendami. Istotna jest zarówno integracja międzyprzedmiotowa, jak i wewnątrzprzedmiotowa¹.

Jako współtwórcy kultury polisensorycznej, dynamicznie rozwijającej się po roku 1989, jesteśmy obserwatorami licznych zmian, między innymi w dziedzinie oświaty, modelu wychowania (wzorców i ideałów), systemu wartości oraz sposobów kształcenia i metodyki pracy nauczycieli. Wskazane czynniki (zwłaszcza sposoby kształcenia i metodyka pracy nauczycieli) odgrywają kluczową rolę w ewolucji kształcenia kadry nauczycielskiej na studiach wyższych (licencjackich, magisterskich i podyplomowych).

W reformie edukacyjnej istotną rolę przypisuje się modelowi kształcenia współczesnego nauczyciela², dla którego wyzwaniem staje się zarówno

¹ Por. J. K i d a: *Rola kontekstów kulturowych w kształceniu kulturowym, artystycznym i estetycznym dzieci oraz młodzieży*. W: *Kształcenie językowe w dobie kultury masowej polisensorycznej*. Red. U. K o p e ć, Z. S i b i g a. Rzeszów 2010, s. 27–42.

² Biorąc pod uwagę fakt, że istotnymi kreatorami zmian są nauczyciele, od których kompetencji i zaangażowania zależy doskonalenie wizerunku szkoły w jej podstawowych obszarach (na przykład nauczanie i uczenie się, etos pracy nauczyciela, planowanie zmian), Bogusława Dorota Gołębiak zauważa, że „wprowadzenie formalnych procedur monitorowania rozwoju profesjonalnego wywołało w tym środowisku ogromne zainteresowanie różno-

podążanie za nowościami, jak i działania wyprzedzające oczekiwania uczniów. Jak zauważa Tatiana Kłosińska: „Tradycyjny model edukacyjny, w którym nauczyciel posiada patent na wiedzę, a uczeń posłusznie tę wiedzę przyswaja, należy uznać za bezpowrotnie odchodzący w przeszłość. Wśród kompetencji zawodowych nauczyciela istotna jest kompetencja informatyczna, a pośrednio kompetencja medialna, która wyraża się sprawnym korzystaniem z nowoczesnych źródeł informacji”³.

Wychodząc naprzeciw współczesnym transformacjom ustrojowym i edukacyjnym (między innymi związanym z wdrażaniem i przebiegiem nowej reformy edukacyjnej), a także zainteresowaniom edukacyjnym, w tym zapotrzebowaniu na fachową kadre dydaktyczną, w roku akademickim 1998/1999 oraz przez kolejne trzy lata cieszyńska Filia Uniwersytetu Śląskiego realizowała dwa nowatorskie projekty dydaktyczne. W roku akademickim 1998/1999 została stworzona i zrealizowana oferta studiów podyplomowych dla pracujących w szkole podstawowej nauczycieli, chcących uzupełnić i rozszerzyć kompetencje w zakresie edukacji humanistycznej.

W następnym roku akademickim (1999/2000) podjęto realizację dwuspecjalizacyjnych studiów pedagogiczno-polonistycznych (zintegrowana edukacja wczesnoszkolna ze specjalizacją edukacja polonistyczna w szkole podstawowej), na które nabór z pozytywnym skutkiem ogłaszano przez cztery kolejne lata (1999/2000–2002/2003⁴). Łącznie w trybie stacjonarnym (dziesięciomiesięcznym)⁵ studia te ukończyło ponad pięćdziesięciu absolwentów⁶.

Pomysłodawcy cieszyńskich projektów edukacyjnych eksponowali wieloaspektowość kształcenia oraz doskonalenia warsztatu nauczycielskiego, zarówno w zakresie poszczególnych ścieżek edukacyjnych w ramach studiów podyplomowych, jak i bloków edukacyjnych w ramach studiów

rakimi formami kształcenia i doskonalenia” (B.D. Gołębnik: *Wstęp*. W: *Uczenie metodą projektów*. Red. B.D. Gołębnik. Warszawa 2002, s. 5). W proces ten, o czym pisze w swych dalszych rozważaniach autorka, wpisuje się zdobywanie przez nauczycieli nowych kwalifikacji, ujętych w planie rozwoju danej placówki, mających służyć podnoszeniu poziomu całościowej oferty edukacyjnej w wymiarze etycznym i dydaktycznym. Por. też tytuł publikacji *W trosce o dobrą edukację. Prace dedykowane profesor Jadwidze Kowalikowej z okazji 40-lecia pracy naukowej*. Red. A. Janus-Sitarz. Kraków 2009.

³ T. Kłosińska: *Nauczyciel kształcenia zintegrowanego w obliczu przemian edukacyjnych*. W: *Nauczyciel wczesnej edukacji*. Red. E. Smak. Opole 2009, s. 182.

⁴ Ostatni rocznik (2002/2003) studia te ukończył w roku akademickim 2006/2007.

⁵ Absolwenci studiów dwuspecjalizacyjnych, realizowanych w trybie stacjonarnym, nie podejmowali, jak wynika z danych archiwalnych, jednosemestralnych studiów uzupełniających w systemie niestacjonarnym.

⁶ Absolwenci uzyskiwali tytuł magistra pedagogiki (poświadczony stosownym dyplomem) oraz dodatkowo świadectwo ukończenia studiów pedagogicznych ze specjalizacją: edukacja polonistyczna w szkole podstawowej.

dwuspecjalizacyjnych. Profesjonalność współczesnego pedagoga wymaga znajomości rzemiosła nauczycielskiego w zakresie przynajmniej dwóch przedmiotów (a w przyszłości – bloków przedmiotowych) w szkole podstawowej.

Z nakreślonymi zadaniami cieszyńskiej Filii koresponduje program zatwierdzony przez Radę Ministrów Edukacji Wspólnoty Europejskiej, sformułowany przez Komitet Edukacji, powołany w 1974 roku przez Komisję Europejską, skupiający się na sześciu podstawowych tematach:

- 1) „lepszym poznaniu systemów edukacyjnych, obowiązujących w różnych krajach Europy;
- 2) równości szans w dostępie do wszystkich form i etapów kształcenia;
- 3) stworzeniu dogodniejszych warunków do kształcenia ogólnego [...];
- 4) upowszechnianiu nauczania języków obcych;
- 5) współpracy w dziedzinie szkolnictwa wyższego;
- 6) gromadzeniu dokumentacji i danych statystycznych, dotyczących systemów oświatowych w poszczególnych państwach”⁷.

Kolejne opracowania dotyczące kształcenia „do przyszłości” eksponują aktualne priorytety w zakresie współpracy edukacyjnej, do których należą:

- 1) „swobodna wymiana pracowników;
- 2) uznanie kwalifikacji zawodowych;
- 3) kształcenie zawodowe i ustawiczne;
- 4) kształcenie wyższe;
- 5) dostosowanie kształcenia do szybkiego tempa zmian cywilizacyjnych;
- 6) podnoszenie jakości kształcenia;
- 7) działanie na rzecz europejskiego wymiaru edukacji”⁸.

Słowa Janusza Stanka sformułowane jeszcze przed wstąpieniem Polski do Unii Europejskiej nie tracą na aktualności: „To, co najbardziej istotne w sferze edukacji, to wypracowanie własnego, a jednocześnie odpowiadającego realiom wspólnotowym modelu kształcenia i doskonalenia zawodowego nauczycieli, to bowiem od ich umiejętności zależeć będzie miejsce Polski w Unii Europejskiej”⁹.

Mając na względzie przemiany edukacyjne na wszystkich szczeblach kształcenia, pracownicy naukowo-dydaktyczni Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie na przełomie XX i XXI wieku zgłosili pomysły nowych form kształcenia i przystąpili do realizacji dwóch projektów edukacyjnych w ramach studiów stacjonarnych i podyplomowych (niestacjonarnych). Kolejno

⁷ W. R a b c z u k: *Promocja europeizmu w szkolnictwie krajów Wspólnoty Europejskiej. „Edukacja”* 1993, nr 1, s. 40–48.

⁸ Ibidem.

⁹ J. S t a n e k: *Europeizm w kształceniu nauczycieli wspólnej Europy*. W: *Przemiany edukacyjne w Polsce i na świecie a modele wychowania*. Red. W. K o r z e n i o w s k a. Kraków 2001, s. 375–399.

były to: podyplomowe studia humanistyczne oraz dziesięciosemestralne dwuspecjalizacyjne studia pedagogiczno-polonistyczne.

Podyplomowe studia humanistyczne

Jak dowodzi praktyka, nauczyciele chętnie podejmują studia po studiach, kierując się następującymi względami: 1) pragną poszerzyć pierwotny, podstawowy profil swej specjalności o dodatkowe składniki, uzyskując w ten sposób nowe kompetencje; 2) dążą do poznania nowej dziedziny wiedzy. W obu wypadkach kierują się zarówno potrzebą zdobywania wiedzy, jak i względami praktycznymi, aczkolwiek wydaje się, że siła motywacji jest większa, gdy podjęcie studiów po studiach wynika z osobistych zainteresowań¹⁰.

Zgodnie z konkursowym rozstrzygnięciem Ministerstwa Edukacji Narodowej, w pierwszym semestrze roku akademickiego 1998/1999 w cieszyńskiej Filii Uniwersytetu Śląskiego otwarto studia podyplomowe dla nauczycieli bloku humanistycznego w klasach IV–VI w zakresie kultury i języka polskiego, a także historii i społeczeństwa. Faktyczny termin realizowanego przedsięwzięcia obejmował pierwszy i drugi semestr wskazanego roku akademickiego. Inauguracja studiów podyplomowych miała miejsce 13 listopada 1998 roku. Studia w tym dwusemestralnym projekcie rozpoczęło 60 kandydatów, a ukończyło z pozytywnym wynikiem – 58. Projekt studiów podyplomowych dla nauczycieli bloku humanistycznego¹¹ dotowany był przez Departament Doskonalenia Nauczycieli w Ministerstwie Edukacji Narodowej.

W studiach podyplomowych, które zainaugurowano trzydniową sesją w połowie listopada 1998 roku (13–15 listopada), uczestniczyło 60 słuchaczy reprezentujących środowiska nauczycielskie z dwóch dawnych województw: bielskiego i katowickiego. Odpowiednie kuratoria oświaty, z którymi cieszyńska Filia podjęła współpracę w zakresie realizacji programu studiów podyplomowych, kierowały na te studia czynnych zawodowo nauczycieli, zainteresowanych podnoszeniem kwalifikacji. W trakcie dwu-

¹⁰ Por. J. K o w a l i k o w a: *Narodziny nauczyciela polonisty. Szkice edukacyjne*. Kraków 2006, s. 330.

¹¹ Pełna nazwa projektu nr 13.1 brzmiała: *Studia podyplomowe dla nauczycieli szkół podstawowych realizujących w klasach IV–VI blok przedmiotowy w zakresie kultury i języka polskiego, historii i społeczeństwa*. Autorem projektu był prof. dr hab. Robert Mrózek.

semestralnej realizacji projektu edukacyjnego zorganizowano trzynaście dwu- i trzydniowych sesji zajęciowych (wykładowych i konwersatoryjnych). Wszystkie zajęcia wykładowe i konwersatoryjne przygotowało i zrealizowało (zgodnie z harmonogramem) grono kilkunastu samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych i kilku adiunktów, reprezentujących różne dyscypliny naukowe i różne obszary wiedzy w ich obrębie. Prace końcowe w postaci projektów szkolnych zajęć integracyjnych w ramach bloku humanistycznego złożyło 58 uczestników (2 osoby w ostatniej fazie studiów zrezygnowały z ich ukończenia). Prace, których część odznaczała się wysokim poziomem merytorycznym, stały się podstawą ukończenia studiów z wynikiem pozytywnym. Wręczenie świadectw ukończenia studiów miało miejsce 17 września 1999 roku¹².

Intencja podniesienia efektywności zaplanowanych i realizowanych działań dydaktycznych skłoniła organizatorów studiów do zwrócenia się po pierwszym semestrze – w formie odpowiedniej ankiety – do uczestników zajęć z prośbą o ocenę zarówno programu studiów, jak i jego realizacji¹³. Według opinii uczestników, program studiów był właściwie skonstruowany, oparty na bogatej ofercie przedmiotowej i kompetentnie realizowany. Dobór przedmiotów i tematyki wykładowej oraz zagadnień konwersatoryjnych, z uwzględnieniem szczególnie bogatych propozycji w obrębie ścieżek międzyprzedmiotowych, stworzył podstawy realizowania nauczania zintegrowanego w zreformowanej szkole¹⁴. Celom tym służyły dobrze przygotowane, aktywizujące słuchaczy zajęcia, które – wzbogacane treściami materiałów dydaktycznych – miały ułatwić absolwentom studiów podyplomowych wdrażanie założeń reformy oświatowej.

W ramach poszczególnych ścieżek edukacyjnych (społecznej, aksjologicznej, kulturowej, pedagogicznej, lingwistyczno-komunikacyjnej, literackiej i medialnej¹⁵) realizowano następujące przedmioty (w formie wykłado-

¹² Por. m.in. wypowiedź R. Mrózka: *Powrót studiów polonistycznych do cieszyńskiej uczelni*. „Nowa Filia” 1999, nr 50 [styczeń], s. 4.

¹³ Każdy kierunek studiów czy specjalizacja może i powinien się doskonalić dzięki samoocenie. Por. J. MacBeth et al.: *Czy nasza szkoła jest dobra?* Przeł. K. Kruszewski. Warszawa 2003.

¹⁴ Nie dysponujemy refleksjami absolwentów tychże studiów podyplomowych, ale rezultaty badań przedstawione w publikacji *Czy nasza szkoła jest dobra?* przekonują, iż oparcie kształcenia na nauczaniu odrębnych przedmiotów nie jest skuteczne. Respondenci twierdzą, że program nauczania powinien zostać ukierunkowany na rozwój osobisty i kulturalny. Ibidem, s. 197.

¹⁵ Według Tatiany Kłosińskiej, „pierwszoplanowym szeroko pojętym celem edukacji medialnej, rozumianej jako *media literacy*, jest kształtowanie umiejętności korzystania z technologii informacyjnej oraz osiągnięcie zdolności do krytycznego podejścia, analizy, oceny, wartościowania i tworzenia komunikatów medialnych i logicznej interpretacji mediów”. T. Kłosińska: *Nauczyciel kształcenia zintegrowanego...*, s. 175.

wej, a także konwersatoryjnej): elementy wiedzy o społeczeństwie (historia stosunków społecznych a współczesność); wybrane zagadnienia wiedzy aksjologicznej; elementy wiedzy o środowisku kulturowym, jego przeszłości i przekształceniach; pedagogiczne podstawy integracji kształcenia i samokształcenia oraz twórczych zachowań ucznia; systemy i modele komunikacji (teoria i praktyka); elementy socjolingwistyki i pragmalingwistyki; metody analizy i interpretacji tekstu; edukacja literacka; techniki multimedialne i ich zastosowanie.

Dwuspecjalizacyjne studia pedagogiczno-polonistyczne

„Coraz częściej mówi się o obligatoryjnej dwukierunkowości studiów. Zwłaszcza w przypadku specjalności nauczycielskiej. [...] Przyjęcie zasady, iż każdy nauczyciel powinien być przygotowany do prowadzenia dwóch różnych przedmiotów, nawiązywałoby do regulacji obowiązującej w innych krajach europejskich”¹⁶. Obligatoryjna dwukierunkowość wymaga najczęściej rozwiązań systemowych. Jadwiga Kowalikowa, zastanawiając się nad skutkami wdrożenia dwukierunkowości, zakłada zarówno pozytywne, jak i negatywne rezultaty. Do pozytywnych zalicza fakt, iż absolwent studiów dwuspecjalizacyjnych będzie atrakcyjnym „nabytkiem” dla szkoły. Wśród negatywów umieszcza niebezpieczeństwo powstania dwóch kategorii specjalistów: lepszych (absolwenci kierunku głównego, macierzystego) oraz gorszych (absolwenci kierunku pobocznego, drugiego)¹⁷. Jak dalej pisze autorka: „[...] względy praktyczne przemawiają za dwukierunkowością, argumenty natury merytorycznej usprawiedliwiają traktowanie jej z rezerwą”¹⁸. Zdaniem J. Kowalikowej, najlepiej byłoby polonistykę wykluczyć z obligatoryjnej dwukierunkowości i uznać ją za specjalność główną, ponieważ polonistyka (ze względów programowych) nie nadaje się na drugi kierunek¹⁹.

¹⁶ J. Kowalikowa: *Narodziny nauczyciela polonisty...*, s. 56–57.

¹⁷ Ibidem, s. 58.

¹⁸ Ibidem, s. 59.

¹⁹ Studia polonistyczne, jak zauważa J. Kowalikowa (*Narodziny nauczyciela polonisty...*, s. 62), są interdyscyplinarne i kompleksowe (absolwent polonistyki jest jednocześnie językoznawcą, literaturoznawcą, teatrologiem, filmoznawcą i kulturoznawcą w szerokim znaczeniu tego słowa, a także częściowo logopedą i terapeutą zorientowanym w zaburzeniach w zakresie mówienia i pisanie). Wydaje się, że tak obszerny program studiów wyklu-

Projekt specjalizacji, przełamując częściowo tradycję jednokierunkowego kształcenia, odpowiadał potrzebom edukacyjnym i dyktował konieczność wzbogacania kompetencji nauczycielskich o dodatkowe zakresy wiedzy. Miały one umożliwić absolwentom studiów pedagogicznych realizację odpowiednich zadań dydaktycznych w obrębie reformowanej wówczas szkoły podstawowej. Absolwenci tych studiów, jak podkreślał pomysłodawca specjalizacji prof. dr hab. Robert Mrózek, oprócz magisterium z pedagogiki mieli uzyskać licencjat polonistyczny po zaliczeniu dodatkowego semestru w trybie studiów zaocznych. Licencjat ten miał otworzyć absolwentom możliwość podjęcia dwuletnich polonistycznych studiów magisterskich na Wydziale Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.

Zgodnie z założeniem, projekt miał odpowiadać także wymogom ekonomiczności proponowanego trybu kształcenia dwuspecjalizacyjnego, opartego na dziesięciosemestralnym programie studiów. W ramach tego projektu tylko program ostatniego semestru wykaczał poza pięcioletnie studia i miał charakter studiów podyplomowych, zakończonych wspomnianym licencjatem.

Integracja pewnych przedmiotów (z zakresu zarówno pedagogiki, jak i filologii polskiej) oraz ich nowe ujęcia programowe stwarzały szansę innowacyjnego strukturalizowania określonych składników wiedzy wykładowo-ćwiczeniowej, odpowiadającej aktualnym wówczas tendencjom oświatowym.

Wzbogacenie studiów pedagogicznych o filologiczne przedmioty umożliwiało znaczne rozszerzenie obszaru badawczego zarówno w przypadku prac magisterskich, jak i działalności statutowej jednostek naukowo-badawczych czy indywidualnych projektów badawczych. Intensyfikacja badań interdyscyplinarnych miała szczególne znaczenie dla rozwoju międzynarodowej współpracy na terenie polsko-czeskiego pogranicza.

Projekt specjalizacji filologicznej znalazł oparcie w tradycji kształcenia polonistycznego studentów w trybie seminarium nauczycielskiego i wyższego seminarium nauczycielskiego, poprzedzających przekształcenie tych jednostek w Filię Uniwersytetu Śląskiego²⁰, a także w bogatym zapleczu bibliotecznym (uczelnianym i miejskim) oraz społeczno-oświatowym (pracownicy dydaktyczno-naukowi Filii kierowali działalnością zarządów kilku towarzystw regionalnych i ogólnopolskich, w tym Towarzystwa Miłośników Języka Polskiego czy Towarzystwa Literackiego im. A. Mickiewicza).

cza możliwość podjęcia drugiej specjalizacji. W znacznie gorszej sytuacji jest kandydat na polonistę „pobocznego”. Z konieczności wypadnie mu się zmierzyć z bardzo pojemnym programem studiów. Autorka konstatuje zatem: „Właściwie polonistyka nie nadaje się na drugi kierunek” (ibidem, s. 62).

²⁰ Zob. w tym tomie: A. Z a j ą c: *Rozwój polskiego szkolnictwa pedagogicznego w Cieszynie* (s. 77–87).

Formułując cele i zadania specjalizacji, autorzy projektu przyjęli, iż specjalizacja polonistyczna będzie obejmowała cztery bloki przedmiotowe: literacki, lingwistyczny, kulturoznawczy, metodyczny. Nadrzędnym celem przedmiotów zgrupowanych w tych blokach było przygotowanie do nauczania języka polskiego w szkole podstawowej oraz do uzyskania dyplomu licencjata.

Blok literacki edukacji filologicznej obejmował takie przedmioty, jak: historia literatury polskiej, współczesna literatura polska, literatura powszechna, literatura dla dzieci i młodzieży, a także teoria literatury i poetyka. Założenia programowe bloku literackiego uwzględniały zarówno dostarczenie wiedzy na temat literatury polskiej i obcej, jak i przygotowanie studentów do stosowania tekstów literackich w pracy z uczniami szkoły podstawowej w ramach kształcenia literackiego i w zakresie nabywania kompetencji językowych i kulturowych.

Założenia programowe bloku lingwistycznego były realizowane w ramach takich przedmiotów, jak: gramatyka opisowa i historyczna języka polskiego, historia języka polskiego z dialektologią, elementy socjo- i pragmalingwistyki oraz kultura języka polskiego i praktyczna stylistyka. Celem było zapoznajowanie studentów z historycznymi i współczesnymi zjawiskami językowymi, poszerzanie wiedzy o współczesne ujęcia naukowo-badawcze dotyczące zjawisk komunikacyjnojęzykowych oraz przygotowanie do prowadzenia zajęć w ramach kształcenia językowego, wyznaczanego programem nauczania w szkole podstawowej.

Założenia programowe bloku kulturoznawczego były realizowane w ramach przedmiotów: wiedza o teatrze, podstawy filmoznawstwa, czytelnictwo (wybrane problemy), analiza i interpretacja tekstu, które miały na celu przygotowanie studentów do odbioru i interpretacji przekazów kulturowych, do rozumienia języka filmu i teatru, uświadomienie studentom związków sztuki słowa z innymi rodzajami sztuk, a także ukazanie możliwości wykorzystania spektakli i filmów w edukacji polonistycznej.

W ramach przygotowania metodycznego studenci uczestniczyli kolejno w takich zajęciach, jak: podstawy nauczania języka polskiego, logopedia, kultura żywego słowa, metodyka nauczania języka polskiego oraz praktyka z metodyką nauczania języka polskiego.

Przyjęty program, jak założyli organizatorzy dwuspecjalizacyjnych studiów, miał być realizowany w ścisłej współpracy z Wydziałem Filologicznym Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, a w tym z takimi instytucjami, jak: Instytut Nauk o Literaturze, Instytut Języka Polskiego oraz Instytut Kulturoznawstwa.

Realizacja zadań programowych poszczególnych przedmiotów specjalizacyjnych na studiach dziennych od drugiego semestru studiów obejmowała łącznie 1 350 godzin dydaktycznych, z czego 240 zaplanowano w po-

dyplomowym niestacjonarnym semestrze dodatkowym, zapewniającym uzyskanie tytułu licencjata. Wprowadzenie specjalizacji wymagało dysponowania odpowiednimi salami dydaktycznymi (na przykład zorganizowania specjalistycznej pracowni dydaktycznej do zajęć literaturoznawczych i lingwistycznych z odpowiednim sprzętem audiowizualnym i podręcznym księgozbiorem). Właściwa organizacja zajęć filologicznych, gwarantująca efektywność studiowania, zależała od odpowiedniego zaplecza bibliotecznego i struktury dostępnych źródeł wiedzy, w związku z tym zaistniała konieczność systematycznego uzupełniania i rozszerzania księgozbioru. Ze względu na aktualne zatrudnienie w Filii 11 pracowników naukowo-dydaktycznych z przygotowaniem polonistycznym (w tym 2 samodzielnych pracowników naukowo-dydaktycznych) określone potrzeby kadrowe uzgadniano z Wydziałem Filologicznym UŚ w Katowicach.

Realizacja podyplomowych studiów humanistycznych oraz dwuspecjalizacyjnych studiów polonistyczno-pedagogicznych należy do przeszłości. Organizację obu projektów studiów należy ocenić pozytywnie, zwłaszcza że przygotowanie polonistyczne jest szczególnie istotne dla absolwentów kierunku pedagogicznego. To od nich zależy jakość kształcenia kluczowych umiejętności: mówienia, słuchania, czytania i pisanie, a zatem to ci absolwenci powinni być bardzo dobrze przygotowani w zakresie rozwijania i doskonalenia wymienionych umiejętności.

Małgorzata Bortliczek, Izabela Łuc

Postgraduate humanistic
and two-speciality Polish philology
and pedagogical studies in Cieszyn university

S u m m a r y

The authors present the assumptions and realization of two didactic projects in the branch of the University of Silesia within the frame of the postgraduate studies in the 1998–1999 academic year. The studies offered education within the humanistic education, preparing students for teaching Polish in a primary school. The programmes of the studies and their realization were discussed.

Małgorzata Bortliczek, Izabela Łuc

Postgraduales geisteswissenschaftliches Studium
und polonistisch-pädagogisches Doppelfachstudium
an Teschener Hochschule

Z u s a m m e n f a s s u n g

Die Verfasserinnen stellen die Richtlinien und die Verwirklichung von zwei didaktischen Projekten im Rahmen des postgradualen Studiums in den Studienjahren 1998–1999 und 1999–2003 in der Filiale der Schlesischen Universität in Teschen dar. Es war ein geisteswissenschaftliches Studium, das die Studenten fürs Unterrichten der polnischen Sprache an einer Grundschule vorbereitete. Besprochen werden Studiengänge und deren Realisierung.